

Gródek, 30 września 2020 roku

**Stowarzyszenie na rzecz Praworządności w Szkołach
„Stowarzyszenie Umarłych Statutów”**

kontakt@umarlestatuty.pl

KRS: 0000830651

Znak sprawy: BY.01.01-VIII/2020

Marek Gralik

Kujawsko – Pomorski Kurator Oświaty

ul. Konarskiego 1-3

85-066 Bydgoszcz

Działając w imieniu Stowarzyszenia na rzecz Praworządności w Szkołach „Stowarzyszenie Umarłych Statutów”, na podstawie art. 241 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 256), działając w interesie publicznym, składam wniosek o:

1. przeprowadzenie w ramach sprawowanego na podstawie art. 51 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 910, dalej: „p.o.”) nadzoru pedagogicznego kontroli zgodności z prawem wskazanych w uzasadnieniu postanowień

Statutu Technikum nr 1 im. M. Kopernika Ekonomisty w ZSE w Grudziądzu z siedzibą przy ul. Konarskiego 39 (dalej: „Statut”),

2. uchylenie na podstawie art. 114 ustawy – Prawo oświatowe niezgodnych z powszechnie obowiązującym prawem postanowień Statutu.

UZASADNIENIE

Kwestionowane postanowienie Statutu: § 11 ust. 2 pkt 2 [zgoda na wycieczkę]

Statut przewiduje, że „na udział w wycieczce, z wyjątkiem wycieczki lokalnej w granicach miasta, kierownik wycieczki musi uzyskać zgodę rodziców uczniów”. Oznacza to, że taka zgoda wymagana jest też od uczniów pełnoletnich (i taka też jest w szkole praktyka, co wynika z przekazanych nam przez uczniów informacji).

Należy stwierdzić, że:

- a) zgodnie z art. 11 kodeksu cywilnego (ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r., Dz.U. 1964 Nr 16 poz. 93 ze zm., dalej: „k.c.”) uczniowie pełnoletni posiadają pełną zdolność do czynności prawnych,

- b) zgodnie z art. 92. kodeksu rodzinnego (ustawa z dnia 25 lutego 1964 r., Dz.U. 1964 nr 9 poz. 59 ze zm., dalej: „k.r.o”) rodzice nie posiadają władzy rodzicielskiej nad pełnoletnimi dziećmi.

Wobec powyższego rodzice nie mają uprawnień do tego, by formalnie decydować o tym, czy ich pełnoletnie dziecko może uczestniczyć w wycieczce, szkoła nie może takiej zgody rodziców wymagać, a jej brak nie może być przeszkodą do udziału pełnoletniego ucznia w wycieczce szkolnej. Oczywiście jest, że statut szkoły nie może kształtować czasu trwania władzy rodzicielskiej inaczej, aniżeli stanowi to ustawa. Ponadto osoby pełnoletnie posiadają pełną zdolność do czynności prawnych i samodzielnie wyrażają swoją chęć udziału w wycieczce szkolnej, samodzielnie akceptują regulamin wycieczki itp.

Kwestionowane postanowienie Statutu: § 50 ust. 6 [obowiązki ucznia w zakresie usprawiedliwiania nieobecności i zwalniania się z zajęć]

Statut szkoły nie przewiduje form usprawiedliwiania nieobecności przez uczniów pełnoletnich i tym samym nie spełnia wymogu określonego w art. 99 pkt 2 p.o.

W Statucie powinny się znaleźć obowiązki ucznia zakresie usprawiedliwiania nieobecności, w szczególności formy usprawiedliwiania nieobecności przez osoby pełnoletnie. Jednocześnie trzeba zaznaczyć, że uczniowie pełnoletni samodzielnie mogą usprawiedliwiać swoje nieobecności, nie potrzebują na to zgody rodzica, nie można wymagać, aby dokonywali usprawiedliwień tylko za pomocą zwolnień lekarskich bądź innych dokumentów urzędowych oraz nie można wprowadzać limitu godzin możliwych do usprawiedliwienia. Szkoła nie może też przyjmować usprawiedliwień od rodziców uczniów pełnoletnich, nie może wymagać, aby uczeń pełnoletni wybrał formę usprawiedliwiania (samodzielnie czy przez rodziców).

Analogiczne zasady powinny dotyczyć zasad zwalniania z zajęć, jeśli już znajdują się w statucie (a przedmiotowy Statut tego prawa nie respektuje – por. § 50 ust. 6 pkt 2).

Przepis art. 11 k.c. mówi, że „pełną zdolność do czynności prawnych nabywa się z chwilą uzyskania pełnoletności”. Z tego wynika, że uczeń, który jest pełnoletni, może sam złożyć wniosek o usprawiedliwienie swoich nieobecności.

Zgodnie z przepisem art. 92 k.r.o. „dziecko pozostaje aż do pełnoletności pod władzą rodzicielską”. Po osiągnięciu pełnoletności władza rodzicielska ustaje, a co za tym idzie, rodzice nie mają prawa do reprezentowania swojego dziecka, gdyż przestają być jego przedstawicielami ustawowymi, czyli tracą możliwość dokonywania czynności prawnych w imieniu dziecka (por. art. 98 § 1 zd. 1 k.r.o.: „Rodzice są przedstawicielami ustawowymi dziecka pozostającego pod ich władzą rodzicielską”). Oznacza to m. in., że rodzice nie mogą decydować o tym, czy ich pełnoletnie dziecko będzie mogło samodzielnie usprawiedliwiać nieobecności. Rodzice nie są przedstawicielami ustawowymi pełnoletniego dziecka i nie mają już nad nim władzy rodzicielskiej, zatem brak jest podstaw do tego, by jakkolwiek zgodę wyrażali.

Kwestionowane postanowienie Statutu: § 50 ust. 6 pkt 6

Szczególną uwagę należy zwrócić na ten punkt Statutu, bowiem mówi on o nieplanowanych okienkach w trakcie zajęć. Należy stwierdzić, że szkoła nie powinna dopuszczać takich sytuacji, aby uczniowie mieli „nieplanowane okienka”.

Ponadto procedura zwolnień, opisana w kwestionowanym postanowieniu, nie respektuje prawa uczniów pełnoletnich (których specyfikę omówiono już w poprzednim punkcie pisma).

Kwestionowane postanowienie Statutu: § 50 ust. 7 [obowiązki ucznia w zakresie wyglądu]

Statut stanowi, że: „Uczeń ma obowiązek: (...) troszczyć się o własne życie, zdrowie i higienę oraz rozwój, przestrzegać bezwzględnie zakazu palenia tytoniu, używania e-papierosów, spożywania alkoholu oraz używania innych środków psychoaktywnych i odurzających”.

Obowiązki ucznia określa się zgodnie z wytycznymi zawartymi w art. 99 p.o. Przepis ten nie uprawnia szkoły do nakładania na uczniów obowiązków dotyczących ich zachowania poza terenem szkoły i podczas gdy nie uczestniczą w zajęciach edukacyjnych. Nawet przyjęcie interpretacji, że art. 99 p.o. jest otwartym katalogiem obowiązków ucznia, które statut zawiera, to należy pamiętać, że wszelkie obowiązki uczniów, które określa statut, muszą być funkcjonalnie związane z byciem uczniem – szkoła nie może w statucie dowolnie regulować wszelkich możliwych zachowań uczniów.

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 lutego 2019 r. w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych (Dz.U. 2019 poz. 373) w § 11 ust. 1 określa, co wpływa na ocenę zachowania uczniów. Wyraźnie rozgraniczono „wywiązywanie się z obowiązków ucznia” (§ 11 ust. 1 pkt 1) oraz „godne, kulturalne zachowanie się w szkole i poza nią” (§ 11 ust. 1 pkt 6).

Kwestionowane postanowienie Statutu: § 54 ust. 1 pkt 5 i ust. 4 [obowiązki ucznia w zakresie wyglądu; nieostrość przepisów]

Statut określając obowiązki ucznia w zakresie stroju, reguluje też wygląd uczniów, (zakaz wyzywającego makijażu, ekstrawaganckich fryzur, kolczyków), co jest niedopuszczalne.

Zgodnie z art. 99 pkt 3 p.o., w statucie obowiązki ucznia mogą być określone w zakresie „przestrzegania zasad ubierania się uczniów na terenie szkoły lub noszenia na terenie szkoły jednolitego stroju”. Pojęcia „ubierania się” nie można interpretować rozszerzającego i rozumieć pod nim również „wyglądu ucznia”, w tym „fryzury”, zwłaszcza że w uzasadnieniu do projektu ustawy Prawo oświatowe projektodawca wskazał, że: „W zapisie dotyczącym przestrzegania zasad ubierania się uczniów na terenie szkoły, zrezygnowano z wyrażenia dotyczącego dbania o schludny wygląd, kierując się zgłaszanym w tej kwestii przez uczniów, rodziców i nauczycieli wątpliwościami dotyczącymi zakresu pojęcia „schludny”, jako bardzo szeroko rozumiany

i nieprecyzyjny.”¹ Jasno więc podkreślono, że statuty po wejście w życie Prawa oświatowego nie mogą już określać zasad wyglądu uczniów.

W kwestionowanym postanowieniu Statut posługuje się właśnie takimi nieostrymi pojęciami, które powiela też przy obowiązkach dotyczących zasad ubierania („stonowane”, „czyste”, „schludne”). Zasady ubierania powinny być precyzyjne i jasno sformułowane, tak, aby uczniowie wiedzieli, jakie zasady ich obowiązują oraz żeby nie powstawało pole do interpretacyjnych nadużyć co do tego, jak dane zasady brzmią.

Wobec powyższego wniosek należy uznać za właściwie umotywowany.

ŁUKASZ KORZENIOWSKI
Prezes Zarządu

¹ Druk nr 1030, Rządowy projekt ustawy - Prawo oświatowe, s. 187,
<http://orka.sejm.gov.pl/Druki8ka.nsf/0/A6845D3FAD39F983C125806C0063B16E/%24File/1030.pdf>,
[dostęp: 14.09.2020 r.].